

● ЯК ВИЖИТИ ПОТЕРПІЛИМ?

Як уже повідомлялось, у роботі звітно-виборчої конференції профспілкової організації НВО «Прип'ять», яка нещодавно відбулася у Чорнобилі, взяв участь **Олександр СТОЯН** — голова Федерації професійних спілок України, депутат Верховної Ради. В перерві між засіданнями він любязно погодився дати інтерв'ю кореспондентові «ВЧ».

— У нашому парламенті часто звучить фраза: легше любити все людство, ніж окрему людину. Олександрі Миколайовичу, є надія, що наша влада не залишить їх напризволяще, або не забере хоч ті пільги, які у них є?

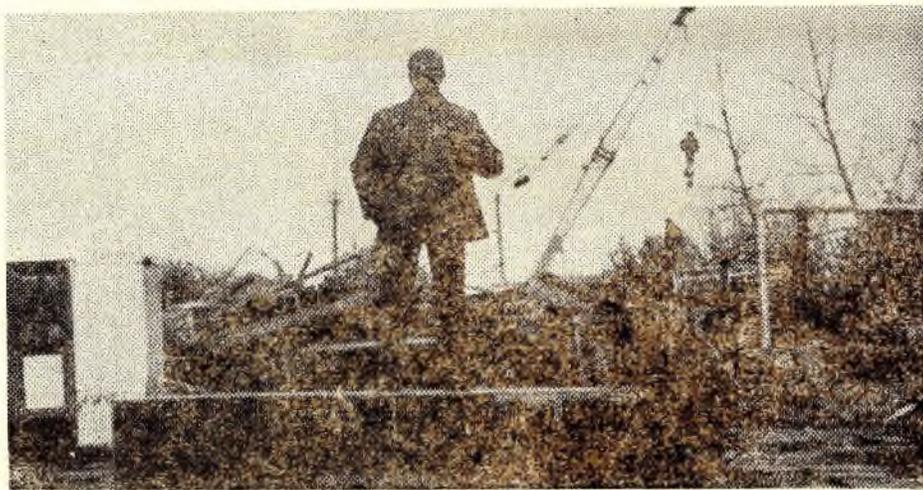
— Всі закони, вірніше, проекти, які напрацьовуються та подаються до Верховної Ради, я отримую як депутат. Я їх уважно вивчаю і ті, що стосуються Чорнобиля, я передаю у Федерацію у відділ з питань охорони здоров'я і Чорнобильських проблем. Там ми їх, як кажуть, ретельно відслідковуємо і, якщо в них є якісь моменти, що можуть призвести до погіршення ситуації, вносимо свої пропозиції, або не погоджуємося з проектом.

— Існує Генеральна тарифна угода між профспілками та Урядом, яка врегульовує багато нагальних питань. Але життя не стоїть на місці і будь-який документ з часом потребує коригування. Як і що, пов'язане з Чорнобильськими проблемами, закладається до цієї угоди?

— У нас є дві угоди. Одна з них укладена з Урядом. В ній ми визначаємо принципові питання, що мають загальнодержавне значення. В ній ми не ставимо судо галузевих питань, хоча по Чорнобилю такі були внесені. Є ще так звана галузева тарифна угода. Але мені хотілося б, щоб більше працювали галузеві ЦК, скажімо, є такі й у атомників. Вони повинні порушувати конкретні професійні питання, пов'язані з ліквідацією наслідків аварії на ЧАЕС. Проблеми ж, котрі варто ставити перед Кабінетом міністрів України, він передає нам і ми вносимо їх до тарифної угоди. Безумовно, всього не передбачиш, але загальні проблеми щодо покращення стану в конкретних галузях, у тому числі і в Чорнобильській, мають бути обов'язково висвітлені.

— Раніше профспілки вважалися школою комунізму. Вони входили також разом з адміністрацією та парткомом у відомий трикутник, і до певної міри вирішували проблему або й долю окремої людини. Теперішні профспілки

...ЗАХИЩАЮТЬ ЛИШЕ НА ПАПЕРІ

Із циклу «Чорнобильська зона». Фото Микли ЛЯБАХА.

можуть гарантувати хоч мінімальний захист своїм членам?

— Безумовно. Профспілки не лише можуть захистити людину, але я можу навести приклад, як це робиться конкретно. Завдяки нашим наполяганням — я про це говорив на конференції — ми домоглися, що дітям, котрі хворіють на запалення щитовидної залози, надано статус потерпілих. Внаслідок аварії на ЧАЕС, і їм видано відповідні посвідчення. Далі. Ми категорично виступили проти постанови Кабінету міністрів України № 600, якою ліквідувалася четверта зона. Нещодавно на ім'я Прем'єр-міністра В. Масола направили листа з пропозиціями чітко визначити статус людей, які тимчасово відселяються із забруднених територій, щоб їм був гарантований державний захист — працевлаштування, пенсії тощо. Підготовлено також проект закону з чорнобильських проблем, де, зокрема, наводиться механізм нарахування пенсій ліквідаторам аварії на ЧАЕС: кожному хто працював, починаючи з 1986—1987 років, і має загальний стаж роботи на забрудненій території 5 календарних років розмір пенсії повинен встановлюватися не менше 60 відсотків його середньомісячного заробітку; у кого 7 років — відповідно 80 відсотків, за 10 — пенсія має дорівнювати повній середньомісячній зарплаті.

Головним уболівальником, якщо можна так сказати, за людей, доля яких пов'язана з 30-км зоною, вважається

Мінчорнобиль України. Він разом з Урядом повинен піклуватися про цих людей, а наше завдання — дивитися, що у них виходить, а що ні. Ми можемо внести конкретні пропозиції щодо управління стаціонарними, скажімо, з оплатою праці, поліпшення життєвого рівня, охорони здоров'я тощо. А що є насправді? Чорнобильське міністерство чомусь стоїть осторонь. То чи потрібна така структура? Слід, можливо, підсилити профспілки і вони будуть це робити краще.

Ось приклад. І мені дуже хотілося б, щоб про це знали ваші читачі. Єдина організація, котра займається оздоровленням трудящих є профспілка. Все лікування йде через нас. Що вийшло з того, коли два роки тому той же Мінчорнобиль звинуватив, що профспілки на цьому наживаються. І в нас забрали кошти та порозкидали їх по обласних організаціях. Оздоровлення ж населення залишилося за нами. У наших санаторіях наші штатні працівники займаються цими питаннями, а розподіл путівок та оплати здійснює обласна адміністрація. Пізніше в деяких областях відмовилися від такого порядку і повернули нам наші права.

— Олександрі Миколайовичу, говорячи про чорнобильців, ми дуже рідко згадуємо про невелику кількість людей, які мешкають тут, на забруднених територіях, — про «самоселів».

— Це трагедія цих людей. Дуже прикро, що вони живуть там, де не мо-

жна жати. Дійсно й те, що їх не так вже й багато. І їх потрібно вивести з зони та створити необхідні умови проживання. Можливо, їх слід переселити туди, де мешкають їх діти, надавши додаткове житло або ж у багатосімєйні будинки чи в будинки престарілих. Навіть у таку скрутну для держави годину, їм потрібно допомогти.

— Ви походили по Чорнобильській землі, познайомилися з людьми, послушали їх думки. Яке враження склалося у вас від зустрічі з колективом об'єднання?

— Всього колективу я не бачив, лише представників, які брали участь у конференції. А враження таке, що біда об'єднує людей. Людей, які працюють, живуть спільними турботами, і працюють в досить таки важких умовах. А колектив, очевидно, стабільний і дружний. Люди свідомо прийшли працювати у зону. І їм потрібно допомогти, потрібно створити нормальні умови життєдіяльності. Я не почув від вахтовиків безпідставних скарг, не побачив злоби, розпачу чи песимізму. Люди ставлять судо життєві питання: про спеодяг, харчування, пенсії. Їх хвилює питання, як бути, коли за станом здоров'я їм не дозволяється знаходитися у зоні жорсткого радіаційного контролю... Я був дуже здивований, що тут працюють ліквідатори ще з 1986 року. Навіть не думаю, що такі люди тут є.

Ми сьогодні багато говоримо про Чорнобиль на рівні Уряду, Президента, Верховної Ради, створюємо різні комісії, фонди. Тож і вирішувати проблеми на належному рівні. Тих, хто працює в зоні не так уже й багато і не вже для України важко вирішити такі нескладні питання, як, скажімо, постачання спеодягом чи забезпечення нормальним харчуванням. Для тих, хто не може перебувати в зоні, варто створити якісь підприємства за межами зони і нехай вони працюють на потребу Чорнобиля. Бо як нічого не робити, то атомна біда, не дай Боже, розовзється по всій Україні.

— Судячи із розмови, ви, Олександрі Миколайовичу, вперше в зоні. Як ви її сприйняли свіжим оком?

— Враження гнітюче. Відверто — душа болить за те, що сталося...

Розмову вів
Юлій КРИВЕНОК.

Адреса ФПС України:
255012, Київ-12, майдан
Незалежності, 2. Тел.
228-87-98.